

Uitvoering Toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Rapportage 1^e helft 2022

COLOFON

Door:	(centrum)gemeente Hoorn	D. van Diepen P. van den Berge R. de Paus J. Bockma R. Bruin T. den Hollander N. Visser N. Visser N. Visser R. Doodeman A. Balk
	Gemeente Opmeer Gemeente Stede Broec Gemeente Enkhuizen Gemeente Drechterland Gemeente Medemblik Gemeente Koggenland	
Datum:	Juli 2022	
Behandeling:	Oktober 2022 (pfo Madivosa)	

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG	5
2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS	6
Regionale samenwerking	6
Landelijke en regionale beleidskaders	6
2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda	6
2.2 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners	7
2.3 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland	7
3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING	8
3.1 Landelijke ontwikkelingen	8
1. Doordecentralisatie MO en BW	8
2. Norm voor Opdrachtgeverschap	8
3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners	8
1. Regionaal ondersteuningsaanbod	8
2. Project Blokhuisgelden	9
3. Project doordecentralisatie	10
4. Corona en de Maatschappelijke Opvang	11
5. Zwartboek	11
6. Persoonsgerichte aanpak (PGA)	11
7. WvGGZ	12
8. OGGZ	13
9. Wonen	13
10. Briefadres	14
11. Inloopvoorzieningen GGZ	15
12. Welkome wijk	15
4. FINANCIËN	17
4.1 Financiën 2021	17
Rijksinkomsten	17
Overige inkomsten	17
Uitgaven 2021	17
4.2 Bestemmingsreserve	17
4.3 Prognose 2022 en verder	18
BIJLAGE I – Financiële overzichten	19
BIJLAGE II – Afkortingenlijst	21

INLEIDING

Conform de bestuurlijke samenwerkingsafspraken¹ wordt tweemaal per jaar een voortgangsrapportage aangeboden aan het regionaal portefeuillehoudersoverleg Madivosa. Via deze weg wordt u geïnformeerd over de voortgang en samenwerking op het terrein van (psychisch) kwetsbare inwoners.

De rapportage bestaat uit de volgende onderdelen:

- DEEL 1
 - Beschrijving van de doelgroep en maatschappelijk belang.
 - Regionale en landelijke beleidskaders.
- DEEL 2
 - Voortgang en nieuwe ontwikkelingen.
 - Financiële rapportage.

NB Ten opzichte van de vorige rapportages is deel 1 nagenoeg gelijk en bedoeld voor context. Dit deel kan desgewenst overgeslagen worden.

¹ Conform Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland (2022)

DEEL 1

1. DOELGROEP EN MAATSCHAPPELIJK BELANG

Inwoners kunnen op enig moment in hun leven voor kortere of langere tijd in een (zeer) kwetsbare situatie terecht komen. Bijvoorbeeld door een combinatie van factoren, zoals (psychische) ziekte, verslaving, beperkte intelligentie, schulden, (echt)scheiding of verlies van werk. Niet iedereen kan daar op eigen kracht uitkomen. Soms belanden mensen op straat, midden zorg, geven overlast, zijn een gevaar voor zichzelf of anderen en/of treedt acute verwardheid op.

Kenmerken van deze groep zijn: 1) een relatief *klein aantal* en 2) problematiek die zeer *heterogeen van aard* is en daardoor 3) een *fijnmazig en gedifferentieerd aanbod* behoeft van kleinschalige ondersteunings- en woonvormen en 4) gepaard gaat met *hoge zorg- en maatschappelijke kosten*.

Subgroepen

Hoewel er een overlap is in doelgroepen, bestaat de volgende grove onderverdeling:

1. Maatschappelijke opvang. Deze mensen zijn dak- of thuisloos geraakt en kunnen niet op eigen kracht deze situatie veranderen. Vaak in combinatie met meerdere problemen op andere leefgebieden, die zowel de oorzaak als het gevolg van de dak- en thuisloosheid kunnen zijn en elkaar in beide gevallen versterken. Uitgangspunt is dat de opvang kortdurend van aard is en men snel weer een eigen huis krijgt of – wanneer de problemen op andere leefgebieden dat onmogelijk maken – snel wordt doorgeleid naar andere, intensievere vormen van ondersteuning en verblijf. Voor sommige dak- en thuislozen is toch langdurige opvang nodig wegens zorgmijding en/of chronische verslaving.
2. Beschermd Wonen. Inwoners die wegens een psychische kwetsbaarheid een gevaar vormen voor zichzelf en/of hun omgeving, waardoor zij – zelfs met begeleiding bij zelfstandig wonen – een tijd niet zelfstandig kunnen wonen. Uitgangspunt is dat wonen in een beschermde setting enige tijd nodig is, waarna men – vaak met (intensieve en onplanbare) begeleiding – weer op zichzelf kunnen wonen. Net als voor maatschappelijke opvang geldt dat het voor een beperkt deel langdurig onmogelijk is om zelfstandig te wonen. Vanaf 2021 is voor deze groepen cliënten (ook vanuit de maatschappelijke opvang) de Wet Langdurige Zorg (Wlz) opengesteld.
3. Personen met verward of onbegrepen gedrag. Inwoners met psychische of andere kwetsbaarheden die thuis wonen of in instellingen verblijven lopen het risico op verwardheid. Ze vallen daardoor op met gedrag dat afwijkt van de maatschappelijk geaccepteerde norm. Soms is dit onschuldig, een soms levert dit maatschappelijke overlast en gevaar op. Het vertonen van afwijkend gedrag kan dan een signaal zijn dat iemand (meer) hulp en ondersteuning nodig heeft dan dat zij op dat moment krijgen. Door (vroeg)signalering, preventie en nazorg bij verward gedrag kunnen hogere maatschappelijke kosten worden voorkomen, zoals opname in zorginstellingen, oplopende schulden, inzet van politie en justitie bij overlast en misdrijven.

Aanbod

Ondanks bovenstaande onderverdeling zien we steeds meer in dat individuen uit deze groep niet in één hokje te plaatsen zijn. Daarom wordt steeds meer verbinding gezocht en worden 'tussenvormen' ontwikkeld tussen opvang, beschermd wonen en zelfstandig wonen. Alleen dan kunnen we een sluitende keten vormen voor (psychisch) kwetsbare inwoners. Een keten waar niemand doorheen valt en waarbij iedereen wordt geholpen op een manier die hem/ haar in staat stelt zo snel als mogelijk te herstellen en uiteindelijk weer zo zelfstandig mogelijk te wonen. Dit gebeurt binnen de regio en in samenwerking met andere (omliggende) regio's.

Omvang en kosten

Het aantal mensen dat gebruik moet maken van opvang of beschermd wonen is klein, maar kent hoge maatschappelijke en zorgkosten. Voor deze voorzieningen is per jaar 12.7 miljoen euro nodig, naast de overige maatschappelijke kosten die gemaakt moeten worden in het kader van inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, openbare veiligheid en aanvullende zorg en ondersteuning. Daarnaast gaat het om uitgaven voor onder andere het meldpunt Vangnet en Advies, de ondersteuning aan personen met verward gedrag en de inloopvoorzieningen GGZ.

2. REGIONALE EN LANDELIJKE BELEIDSKADERS

Regionale samenwerking

Iedere gemeente is verantwoordelijk voor maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en openbare geestelijke gezondheidszorg (MO/Vb/OGGz) en beschermd wonen (art. 1.2.1. Wmo 2015). Colleges zijn daarbij nadrukkelijk verplicht met elkaar samen te werken voor een doeltreffende en doelmatige uitvoering van de wet (art. 2.6.1 Wmo 2015).

Voor opvang en beschermd wonen is landelijk afgesproken te starten vanuit een centrumgemeente constructie. Hierin ontvangt een centrumgemeente de financiële middelen van het Rijk voor de betreffende regio, en voert deze de regie op de uitvoering van de taken. Het is de bedoeling dat de verdeling van middelen over alle gemeenten verdeeld worden, dit wordt de doordecentralisatie van middelen BW genoemd. Dit wetsvoorstel werd uitgesteld, omdat er meerdere aandachtspunten zijn opgesteld die uitwerking nodig hadden. In juli 2022 werd bekend dat de financiële doordecentralisatie per 1 januari 2024 start. Voor de regio Westfriesland heeft dit beperkt gevolgen. De middelen voor Beschermd Wonen blijven onderdeel van een regionaal budget.

Landelijke en regionale beleidskaders

2.1 VNG advies Toekomst Beschermd Wonen en landelijke meerjarenagenda

De commissie Toekomst Beschermd Wonen (ook wel commissie Dannenberg) heeft in opdracht van de VNG eind 2015 haar advies *“Van beschermd wonen naar beschermd thuis”* uitgebracht. De inhoud van dit advies is op hoofdlijnen overgenomen door de gemeenten, Rijk en cliënten- en brancheorganisaties en heeft op landelijk niveau uitwerking gekregen in de landelijke meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kern is tweeledig:

- A. Een inhoudelijke transformatie waar zoveel mogelijk wordt ingezet op ambulantisering en normalisering. Daarvoor is het nodig de volgende randvoorwaarden in wijken te realiseren:
 - Beschikbare en betaalbare wooneenheden.
 - Een breed scala aan woonvarianten voor MO en BW (differentiatie).
 - Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties.
 - Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.
 - Garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit en een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie.
 - Duurzame samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraar.
 - Versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg.

Dit laat onverlet dat er naast aandacht voor normalisering binnen de doelgroep altijd een deel zal zijn voor wie het perspectief op herstel en ambulantisering/normalisering wellicht nooit haalbaar is. Voor deze mensen blijft een vangnet nodig dat sterk genoeg is voor de meest complexe en zware ondersteuningsbehoeften.

- B. Van een verdeelmodel voor MO/VB/OGGz over 43 centrumgemeenten naar een integraal verdeelmodel voor MO/Vb/OGGz, BW én begeleiding over alle gemeenten. Doordat daarmee alle gemeente naast een inhoudelijk straks ook een financiële verantwoordelijkheid hebben voor het doen slagen van de beoogde transformatie, moet dit bijdragen aan de onder punt A. genoemde ambities.

2.2 Regionaal meerjaren beleidskader (psychisch) Kwetsbare Inwoners

Eind 2017 is het meerjaren beleidskader *‘Herstel en Participatie: toekomstvisie Kwetsbare Inwoners 2018- 2023’* door alle Westfrieze raden vastgesteld. De visie geeft een regionale invulling aan het landelijke advies *“Van beschermd wonen naar beschermd thuis”*. De visie kent een onderverdeling in onderstaande thema’s:

- Welkom in de wijk
- Zelfregie
- Lokaal ondersteuningsaanbod
- Regionaal ondersteuningsaanbod
- Personen met verward gedrag
- Jongeren
- Wonen
- Participatie
- Schulden en inkomensondersteuning
- (Regionale) samenwerking

De voortgang op de verschillende thema’s wordt in deze rapportage beschreven.

2.3 Samenwerkingsconvenant (psychisch) kwetsbare inwoners Westfriesland

In 2017 is het document *‘Herstel en Participatie: toekomstvisie (psychisch) kwetsbare inwoners 2018 – 2023’* door de 7 Westfrieze gemeenteraden vastgesteld. De samenwerking tussen de Westfrieze gemeenten werd vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst liep tot eind 2021. In maart is een nieuw samenwerkingsconvenant ondertekend voor de periode 2022 en verder. We geven hiermee uitvoering aan het raadsbesluit *‘doordecentralisatie’* uit december 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente). De Westfrieze gemeenten nemen hiermee gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een relatief kleine groep (psychisch) kwetsbare inwoners die onvoldoende zelfredzaam zijn en (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen. Door de regionale bundeling van financiële middelen voor deze groep organiseren we een gevarieerd aanbod van voorzieningen die voor deze groep inwoners toegankelijk en passend is.

In het convenant staan de inhoudelijke en financiële kaders van deze samenwerking beschreven, inclusief de verschillende verantwoordelijkheden (als centrumgemeente en als regiogemeente). Ook de financiering van de taken, inclusief het afdekken van financiële risico’s hebben een plaats in dit convenant.

Het nieuw op te richten Regionaal Toegangsteam is verantwoordelijk voor de toegang tot de regionale voorzieningen Maatschappelijke Opvang (MO), Beschermd Wonen (BW) en Beschermd Thuis (BT). Samen met de backofficetaken worden deze taken voor de hele regio Westfriesland uitgevoerd door de gemeente Hoorn.

DEEL 2

3. BELEIDSONTWIKKELINGEN EN -UITVOERING

3.1 Landelijke ontwikkelingen

1. Doordecentralisatie MO en BW

De doordecentralisatie van middelen voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW) betekent bij BW een verandering van een historische verdeling over centrumgemeenten naar een objectieve verdeling over alle gemeenten. In het traject is onverwacht het advies van de Raad van State (RvS) over het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen gepubliceerd. De RvS adviseert om de middelen voor beschermd wonen nog niet over te hevelen naar alle gemeenten en het woonplaatsbeginsel nu niet in te voeren. Hierover is overleg gevoerd tussen de ministeries VWS, Binnenlandse Zaken en de VNG. Het wetsvoorstel wordt met 1 jaar uitgesteld. Zowel het woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen als de financiële doordecentralisatie gaan van start op 1 januari 2024. Over een eventuele doordecentralisatie van MO is niets bekend gemaakt.

2. Norm voor Opdrachtgeverschap

Gemeenten hebben de taak om voor hun inwoners de zorg en ondersteuning mogelijk te maken die ze nodig hebben. De ambitie daarbij is kwalitatief goede zorg bieden die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van de burger. Zorg die bovendien betaalbaar is, niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Om die ambitie waar te maken is een duurzame oplossing nodig. Samenwerking is daarbij cruciaal. Met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) geven gemeenten in de regio samen met regionale partners vorm aan deze ambitie. De NvO is in een resolutie vastgesteld door gemeenten in VNG-verband, zowel voor jeugd als voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

3.2 Regionale uitvoering toekomstvisie Kwetsbare Inwoners

Per onderwerp of thema binnen de toekomstvisie is in deze paragraaf de geboekte voortgang beschreven in het eerste half jaar van 2022.

1. Regionaal ondersteuningsaanbod

In 2019 is de bekostiging van de Maatschappelijke Opvang omgezet van subsidie naar inkoop. Voor de uitvoering van deze voorzieningen zijn dezelfde partijen ingekocht die hiervoor eerder subsidie ontvingen: dnoDoen en Leger des Heils. Een verschil met BW is dat bij MO het aantal plaatsen op jaarbasis wordt ingekocht zonder dat al vaststaat wie de plaatsen gaat bezetten. Dit is omdat dakloosheid vaak een acuut probleem is dat vraagt om een snelle inzet van zorg.

Voor Beschermd Wonen geldt dat deze, net als de rest van Wmo-maatwerkvoorzieningen, is ingekocht volgens de principes en werkwijzen van het resultaatgestuurd werken. Ook is er een nieuw profiel ingekocht, Beschermd Thuis, dat het gat tussen begeleiding thuis en wonen in een instelling moet verkleinen. Onderstaande tabel geeft de partijen weer die Beschermd Wonen en/of Beschermd Thuis bieden in 2022.

	Beschermd Wonen	Beschermd Thuis
Leviaan	X	X
Leger des Heils	X	X
Esdégé-Reigersdaal	X	X
De Heeren van Zorg	X	X
de Steenuil	X	
Accuraat B.V	X	

Eind 2021 is bureau HHM gestart met een onderzoek naar het gewenste zorglandschap voor MO/BW in onze regio. Het huidige aanbod past niet meer bij de veranderende doelgroep en de (landelijke) ontwikkelingen. Door ambulantisering, de openstelling van de Wlz, het toenemend aantal jonge dak- en thuislozen en de behoefte aan een andere vorm van opvang nemen het Westfriesse zorglandschap onder de loep.

Het onderzoek kent een langere doorlooptijd dan wij hadden gehoopt. Naar verwachting zijn de resultaten bekend in het najaar van 2022. Zoals in het Madivosa van 7 juli 2022 is besloten, gebruiken we de resultaten om de inkoop voor MO en BW per 1 januari 2024 voor te bereiden.

2. Project Blokhuisgelden

Centrumgemeente Hoorn heeft voor de gehele regio Westfriesland 2021 een extra budget van € 2,7 miljoen ontvangen om het aantal dak- en thuislozen te verminderen. Dit budget is gebaseerd op een aanvraag voor de uitvoering van zeven maatregelen. De aanvraag is eind 2020 in het Madivosa aan de orde geweest.

De maatregelen zijn aanvullend op de maatregelen en initiatieven die in de regio Westfriesland al in gang gezet zijn. Denk bijvoorbeeld aan de bestaande regionale voorzieningen voor (psychisch) kwetsbare inwoners en de afspraken rond het versnellen van woningbouw in Westfriesland, zoals het Woonakkoord en de samenwerking met de Woningmakers.

Alle maatregelen zijn van start gegaan. Hieronder wordt de stand van zaken per maatregel toegelicht:

- *Analyse redenen dakloosheid (met name bij 18-23 jarigen)*

Het onderzoek is eind december van start gegaan. De opdracht is gegund aan bureau Breuer Intraval. Gefocust wordt op de redenen van instroom in de MO en BW. Het onderzoeksbureau brengt ook een advies uit over hoe in de praktijk de instroom verder beperkt kan worden. Vanwege een aantal procedureafspraken rond de AVG is het feitelijke onderzoek in het voorjaar van start gegaan. In de herfst/winter van 2022 is het rapport klaar.

- *Vernieuwing van de nachtopvang (van slaapzaal naar een- en tweepersoonskamers)*

Centrumgemeente Hoorn heeft een subsidie voor de financiering van de verbouwing verleend van maximaal € 1.373.219. De omgevingsvergunning is inmiddels verleend. Centraal staat een nieuwe aanbouw bij het Startpunt waarin 12 tweepersoonskamers met eigen sanitair worden gerealiseerd (hiervan zijn 9 kamers voor de nachtopvang). De huidige slaapzalen worden heringericht en zijn onder andere beschikbaar voor winteropvang. Deze aanpassing betaalt het Leger des Heils zelf. Het Leger des Heils betaalt ook de meerkosten die zijn ontstaan door de sterk gestegen bouwkosten. De realisatietijd vanaf de verlening van de omgevingsvergunning is ongeveer 10 maanden.

- *Pilot Housing First (daklozen krijgen direct een woning en van daaruit wordt de begeleiding gestart)*

Gemeente Hoorn en de initiatiefnemers hebben een lange voorbereidingstijd afgesloten. Eind 2021 is de opdracht verstrekt. Het betekent niet de eerste deelnemer de sleutel meteen ontvangt. De betrokken zorgverleners volgen een aanvullende training en het valt moeilijk te voorspellen wanneer er een geschikte woning vrijkomt. De pilot gaat langer dan een jaar duren. Daarom zal de pilot na het eerste jaar worden gefinancierd uit de regionale MOBW middelen.

- *Haalbaarheidsonderzoek passende huisvesting voor zorgmijdende inwoners*

Deze maatregel is in de uitvoeringsfase. Het bureau HHM is in april begonnen met een haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek richt zich op het realiseren 5 tot 7 woonplekken in Westfriesland bedoeld voor daklozen met verward/onbegrepen gedrag die een veiligheidsrisico kunnen vormen voor zichzelf of hun omgeving. Bij deze groep is sprake van (ernstige en langdurige) psychiatrische, verslavings- en/of persoonlijkheidsproblematiek en problemen op diverse leefgebieden. HHM heeft in overleg met de Westfriesse gemeenten een aantal kansrijke locaties geïnventariseerd die nader onderzocht worden. Definitieve besluitvorming vindt eind 2022 plaats.

- *Onderzoeker / kwartiermaker woningdelen, kamerverhuur en woningsplitsing*

De aanbevelingen van Bureau Wyzer worden door bureau BügelHajema omgezet in een basisset beleidsregels. De besluitvorming hierover is doorgeschoven na de bestuurswissel. Uitgangspunt bij deze maatregel is bestaande woonruimte slimmer te gebruiken, waardoor cliënten uit de opvang en andere intramurale voorzieningen sneller kunnen uitstromen.

- *Woonversneller*

De aangetrokken projectleider heeft de mogelijkheden van het versnellen van 'woonplannen' verkend en de opdracht afgerond. In een eerder stadium was al duidelijk geworden dat transformatie van kantoorpanden voor de doelgroep niet realistisch is. Voor het tweede deel werd gedacht aan een 'tijdelijk handje erbij' voor al lopende bouwprojecten. Maar de praktische uitwerking daarvan is lastig. Daarom wordt gekeken of de middelen bij de implementatie van maatregel 4 ingezet kunnen worden.

- *Aanvullende prestatieafspraken met woningcorporaties en zorgorganisaties*

Het bureau Companen begeleidt alle Westfriesse gemeenten gezamenlijk en per gemeente bij het maken van aanvullende afspraken met woningcorporaties, huurdersverenigingen, zorgorganisaties en zorgkantoor. De zorgsector is nieuw als het gaat om prestatieafspraken over woningen. Zorgpartijen hebben zorgvastgoed waar ook woonplekken beschikbaar zijn. Niet altijd zijn deze vrijkomende plekken bekend. Ook kan het zijn dat deze plekken niet altijd meer nodig zijn als gevolg van verdere ambulantisering. We hopen dat er dan afspraken gemaakt kunnen worden dat ook andere doelgroepen hier kunnen wonen. Dit sluit ook aan bij de prestatieafspraken tussen gemeente Hoorn, Intermaris en VH De Boog 2021-2025 om ook zorgorganisaties bij de prestatieafspraken te betrekken. Door een aantal factoren duurt dit traject langer dan was voorzien. Er zijn meer partijen betrokken dan vooraf werd voorzien, hierdoor was meer tijd voor afstemming nodig. Ook de behoefte aan fysieke bijeenkomsten (die pas gehouden konden worden na afschaling van coronamaatregelen) zorgde ervoor dat er meer tijd nodig is. Afronding wordt nu verwacht in Q4 2022.

3. *Project doordecentralisatie*

Om tijdig voorbereid te zijn op de inhoudelijke doordecentralisatie Beschermd Wonen zijn in 2019 regionale afspraken gemaakt over de inhoud en juridische vorm van de samenwerking, de wijze waarop financiële risico's worden gedeeld, de voorzieningen worden gespreid en de toegang en

backoffice worden ingericht. In nauwe samenspraak met betrokkenen (bestuurlijk, ambtelijk, maatschappelijke partners) is een advies voor een integraal afsprakenpakket opgesteld.

Op hoofdlijnen behelzen deze toekomstige afspraken dat de Westfriese gemeenten:

- een gezamenlijk budget behouden
- een gezamenlijke reserve behouden
- het huidige niveau van de reserve afbouwen
- de toekomstige voordelen op het budget jaarlijks verdelen
- de voorzieningen regionaal toegankelijk houden
- de toegang regionaal georganiseerd houden
- de regionale toegangen voor BW en MO bij elkaar voegen
- de schakel tussen lokaal en regionaal gaan versterken
- de backoffice bij de gemeente Hoorn beleggen.
- Het beheren van het regionaal budget inclusief egalisatiereserve en de bestedingen daarvan door gemeente Hoorn;

In 2021 is hard gewerkt aan het neerzetten van de (inhoudelijke) kaders voor een nieuw te vormen regionale toegang tot MO en BW. Er is een keuze gemaakt voor de vorm en organisatie van de nieuwe toegang, deze zal onder verantwoordelijkheid van 1.Hoorn bij de gemeente Hoorn worden belegd, in een Regionaal Toegangsteam BW MO. In 2022 wordt gewerkt aan de implementatie zodat het regionale toegangsteam MO BW op 1 januari 2023 van start kan gaan.

4. Corona en de Maatschappelijke Opvang

De gevolgen van Corona waren merkbaar in de Maatschappelijke Opvang. De nachtopvang in het Startpunt (Leger des Heils) was vanwege de 1,5 meter afstand-regel teruggebracht van 18 naar 16 plaatsen. In de eerste helft van 2022 zijn er geen hotelkamers ingezet voor de nachtopvang. Inmiddels worden er weer 18 plaatsen ingezet.

De MO-instellingen (Leger des Heils, dnoDoen en de jonge Mama-plekken van Stichting Netwerk) werken volgens de RIVM richtlijnen.

5. Zwartboek

Eind november 2021 bracht de afdeling SP West-Friesland een zwartboek uit over de opvang van dak- en thuislozen in de regio. De eerste aanleiding was een woonprobleem van een aantal inwoners van Enkhuizen, maar de SP vond dat het nodig was om ook een onderzoek te doen naar de gehele maatschappelijke opvang. De SP noemde de opvang schrijnend. Omdat er geen wederhoor was toegepast, hebben de twee regionale trekkers dat gedaan. Hieruit kwam naar voren dat Leger des Heils en dnoDoen en BCT (toegang) zich niet of nauwelijks herkenden in wat er in het zwartboek stond. Mede op grond hiervan was de conclusie dat er geen aanleiding was voor het nemen van maatregelen. Een aantal zaken die de SP heeft benoemd, zoals meer differentiatie in voorzieningen, sluit aan bij het onderzoek dat loopt naar de toekomstige aard en omvang van de opvangvoorzieningen. Maar dit was al meegenomen in de opdracht. In het voorjaar van 2022 werden de resultaten van een intern onderzoek van het Leger des Heils bekend. De onderzoekers concluderen dat de signalen dat het mis is op het Startpunt met de werksfeer en het handhaven van (huis-)regels, niet bevestigd kunnen worden. Wel zijn er aanbevelingen gedaan over verbetering van de bedrijfsvoering.

6. Persoonsgerichte aanpak (PGA)

Op dit moment zijn er ongeveer 50 personen in beeld in de PGA OGGZ (1%), van wie er een groot deel maandelijks wordt besproken. Het grootste deel van de 'niet actieve casussen' staat op de zogeheten 'slapende lijst'. Dit betekent dat betrokken partijen niet maandelijks samenkomen in een casusoverleg, omdat de persoon al langere tijd stabiel is of bijvoorbeeld

elders in het land in een langdurig traject zit i.h.k.v. een tbs- of ISD maatregel. Evengoed monitort het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) periodiek de stand van zaken in deze casussen. Indien nodig kan het PGA-casusoverleg weer worden hervat.

De PGA OGGZ maakt deel uit van het reguliere interventie-aanbod van het ZVH. Werkproces en werkwijze zijn vastgesteld. Eén van de aspecten daarvan is de gezamenlijke casusanalyse, die per casus aan het begin van de PGA wordt uitgevoerd. Deze analyse markeert de gezamenlijke start van de PGA, waardoor deelnemers van het casusoverleg op hoofdlijnen over dezelfde casusinformatie beschikken en er een goed fundament wordt gelegd om te komen tot een gemeenschappelijke aanpak.

7. WvGGZ

Sinds 1 januari 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (WvGGZ) van kracht.

Bij Vangnet & Advies (GGD Hollands Noorden) komen de meldingen binnen van iedereen die zich zorgen maakt om inwoners. Vooral professionals doen melding. Het aantal meldingen dat Vangnet & Advies vervolgens in behandeling neemt als melding WvGGZ ligt beduidend lager dan vooraf was verwacht. Om die reden is de begroting voor 2021 naar beneden bijgesteld en de begroting voor 2022 nog verder. Dit komt overeen met het landelijk beeld.

Bij een melding WvGGZ start de GGD een verkennend onderzoek (VO) en bij een crisismaatregel horen zij waar mogelijk de inwoner, namens de burgemeester. Het regionaal overleg met ketenpartners is op het niveau van Noord-Holland Noord georganiseerd. Vanuit de GGD en de centrumgemeenten hebben we daar het zorgplan geagendeerd. De "essentiële voorwaarden voor participatie" moeten onderdeel zijn van het zorgplan, met andere woorden de aansluiting met het gemeentelijk domein, na het einde van de verplichte GGZ. Dit blijkt, voor zover bekend, nog nergens in het land in het zorgplan te worden ingevuld. Dit wil niet zeggen dat er geen afstemming is tussen de GGZ-instelling en de gemeente, wel dat dit niet gestructureerd gebeurt. De betrokken GGZ-instellingen (GGZ Noord Holland Noord en Parnassia) hebben begin dit jaar toegezegd dat de relatie van de cliënt met het gemeentelijk sociaal domein (na ontslag uit de verplichte opname) onderdeel zal worden van het behandelplan.

De cijfers over 2021 staan hieronder vermeld. In de eerste kolommen staat het totaal aantal Verkennend Onderzoeken dat de GGD is gestart per gemeente, met daarnaast de uitkomst. Niet in alle gevallen gaat het OM, als de GGD het VO doorzet, naar de rechter. Voor zover bij de GGD bekend heeft het OM in iets meer dan een derde van de gevallen de stap naar de rechter gezet. In de laatste kolom staat het aantal personen waarbij de burgemeester een crisismaatregel heeft opgelegd en de GGD is gevraagd de persoon te laten horen.

Gemeente	Verkennend Onderzoek (VO)	Afgebroken VO	VO doorgezet naar OM	Hoorplicht
Drechterland	0	0	0	0
Enkhuizen	1	1	0	3
Hoorn	9	5	4	48
Koggenland	1	1	0	2
Medemblik	5	1	4	3
Opmeer	0	0	0	0
Stede Broec	1	1	0	2
Totaal	17	9	8	58

Verplichte GGZ wordt, zoals uit bovenstaande cijfers ook blijkt, veel vaker opgelegd op basis van een crisismaatregel. Meestal wordt een crisismaatregel opgelegd door de burgemeester van de gemeente waar de opname plaatsvindt.

8. OGGZ

Vangnet & Advies (GGD) ziet het aantal meldingen OGGZ (bemoeizorg) al jaren stijgen, in de periode 2015 tot en met 2020 is het aantal bijna verdubbeld, in 2021 bleef het aantal ongeveer gelijk aan dat van 2020. Tussen de 60% en 70% van de meldingen komt van de politie, het gaat dan om "personen met verward of onbegrepen gedrag". Naast inwoners die overlast veroorzaken leidt Vangnet & Advies ook inwoners met verward gedrag toe naar hulpverlening. Vangnet & Advies fungeert ook als klankbord voor lokale teams. De GGD heeft de oorzaken van de stijging van het aantal meldingen geanalyseerd. De conclusie is dat hiervoor verschillende oorzaken zijn: het stijgend aantal meldingen bij de politie, de complexiteit van de maatschappij en toename van multi-problematiek worden door de GGD als redenen opgevoerd.

In 2021 is een traject gestart om te komen tot een visie op de OGGZ, met daarin de positie van Vangnet en Advies en Brijder verslavingszorg. De insteek is om op basis van deze visie per gemeente afspraken te maken over de inzet van Vangnet en Advies en Brijder. Die inzet kan ook minder zijn dan de afgelopen jaren, als lokale teams bijvoorbeeld zelf meer bemoeizorg zelf gaan bieden. Ter overbrugging van de periode die nodig is om tot een visie te komen, is in het Madivosa van 1 juli 2021 besloten de formatie van Vangnet & Advies voor de periode van 1 jaar uit te breiden. Doordat het tijd kostte om iemand te werven, loopt deze periode 1 december 2022 af.

Parallel aan ons eigen visietraject, werkt de GGD aan een eigen visie op de OGGZ, zoals deze door de drie Vangnet & Advies afdelingen in de drie regio's van Noord Holland Noord wordt uitgevoerd.

In de visie op de OGGZ is ook aandacht voor het verslavingsbeleid. Van oudsher is de rijksbijdrage Maatschappelijke Opvang ook bedoeld voor OGGZ en verslavingsbeleid. Brijder verslavingszorg voert voor de regio hiervoor met name preventieactiviteiten uit. Daarnaast financieren we zelfhulpgroepen (Buitenveldertgroepen). In het najaar van 2022 willen we de visie aanbieden aan het Madivosa.

9. Wonen

Het Madivosa/VVRE heeft op 1 juli 2021 ingestemd met de Uitstroomregeling Bijzondere Doelgroepen Westfriesland. De pilot uitstroom is vanaf die datum omgezet, vooruitlopend op ondertekening, omgezet naar een vaste samenwerkingsvorm en wordt vooruitlopend op ondertekening gewerkt volgens de nieuwe afspraken.

In de nieuwe afspraken wordt onder andere meer gestuurd op Westfriesland brede uitstroom door het loslaten van het kunnen doorgeven van voorkeuren voor uitstroombuurgemeenten door cliënten, maar ook zijn nieuwe zorgaanbieder toegelaten. Op 7 maart 2022 is de overeenkomst officieel ondertekend.

In 2020 zijn 39 personen uitgestroomd via de (toen nog) pilot uitstroom en in 2021 waren dit 54 personen. Op dit moment ziet er ernaar uit dat we het uitstroombijfer van 2021 niet gaan evenaren. De eerste helft van 2022 is de uitstroom enigszins gestagneerd. In de tweede helft van 2022 vindt het gesprek plaats over deze stagnatie en hoe we het uitstroomaantal kunnen vergroten.

In de twee tabellen hieronder staat de uitstroom per woningcorporatie en gemeente weergegeven. De getallen tussen haakjes in de eerste kolom van de eerste tabel zijn de aantallen die afgesproken zijn in de samenwerkingsovereenkomst.

Uitstroom bij coöperatie	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Totaal
Intermaris (35)	2	3	0	3	2	1	11
Woonschakel (29)	1	2	0	0	0	1	4
Welwonen (9)	0	0	1	0	0	0	1
Grootslag (13)	1	0	1	0	0	0	2
Koggenland (7)	0	0	0	0	0	1	1
Opmeer (5)	0	0	0	1	0	0	1
Wooncompagnie (2)	0	0	0	1	0	0	1
Totaal 100	4	5	2	5	2	3	21

Uitstroom bij gemeente	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Totaal
Hoorn	2	3	1	3	2	1	12
Koggenland	0	0	0	0	0	1	1
Medemblik	1	0	0	1	0	0	2
Enkhuizen	0	0	1	0	0	0	1
Drechterland	0	0	0	0	0	0	0
Opmeer	0	0	0	1	0	0	1
Stede Broec	1	2	0	0	0	1	4
Totaal	4	5	2	5	2	3	21

10. Briefadres

Elke gemeente is verplicht een briefadres te verlenen als een inwoner daar niemand anders voor heeft. Als iemand dak- of thuisloos is dient hij bereikbaar te zijn voor de overheid en kan hij met een briefadres zaken regelen zoals een zorgverzekering, uitkering, verlenging van rijbewijs en aanvragen van paspoort. De gemeente mag als voorwaarde voor een briefadres niet eisen dat de inwoner zorg ontvangt of gebruik maakt van een opvang. Eind 2020 heeft de Raad van State dit in een uitspraak bevestigd. De Wet basisregistratie personen is in 2021 gewijzigd. Per 1 januari 2022 zijn alle gemeenten in Nederland verplicht dak- en thuislozen desnoods ambtshalve in te schrijven op een briefadres. Begin 2022 is daarvoor een handreiking verschenen. In het eerste kwartaal van 2022 zijn met alle gemeenten (afdelingen burgerzaken) een afspraken gemaakt over hoe we omgaan met verzoeken van inwoners voor een briefadres en de ambtshalve

inschrijving als er geen verzoek ligt. Vanuit het regionaal kwaliteitsoverleg burgerzaken werd aangegeven dat de vernieuwde afspraken in beleidsregels zullen worden vastgelegd, maar dat men eerst de model beleidsregels afwacht van de NVVB (Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken). Helaas zijn deze nog steeds niet verschenen.

De gemeente Hoorn heeft voor het briefadres geen centrumfunctie. Wel is het zo dat de meeste briefadressen voor dak- en thuislozen in Hoorn worden uitgegeven. Er zijn momenteel briefadressen gekoppeld aan de verschillende opvanglocaties van dnoDoen en het Leger des Heils, daarnaast doet sinds 1 april 2021 MEE & de Wering de intake voor het algemene briefadres dat zij beschikbaar hebben. MEE & de Wering is bereid mee te denken hoe zij desgewenst ook de intake voor andere gemeenten kunnen doen. De kosten daarvan worden in dat geval gedekt uit het regiobudget MO/BW.

11. Inloopvoorzieningen GGZ

Begin 2022 is een regionale werkgroep gestart met het vinden van een structurele oplossing voor het vraagstuk inloop GGZ. Doel hierbij was om voor een langdurige inkoop/subsidieconstructie te komen met de betrokken partijen. In april 2022 heeft de regionale werkgroep bij de bestuurlijk trekkers aangegeven niet te denken een dergelijke constructie op tijd af te hebben. Er werd voorgesteld om een scenario uit te werken waarbij de opdracht voor de inloopvoorzieningen regionaal opnieuw in de markt wordt gezet. Om de aanbieders tijd te geven het proces zorgvuldig te doorlopen, werd daarbij ook voorgesteld om de nieuwe constructie op 1 juli 2023 in te laten gaan. Gezien de complexiteit van het dossier en het feit dat in 2023 de regionale visie Kwetsbare Inwoners herijkt wordt, wordt nu echter voorgesteld om de nieuwe constructie uit te stellen tot 1 januari 2024. In dat geval zal er voor 2023 een alternatieve financieringsmethode gevonden moeten worden. Hier is momenteel echter nog geen bestuurlijk beslissing over genomen. Het doel is om deze beslissing vlak na de zomer te laten nemen, zodat de aanbieders tijdig kunnen worden ingelicht.

12. Welkome wijk

De regio Westfriesland is een van de vier pilotgebieden (landelijk) die meedoen aan Welkome Wijk, dat is uitgevoerd in de wijk Kersenboogerd in Hoorn en de kern Obdam in Koggenland. Sterk zonder Stigma (nu MIND), het Trimbos-instituut, Movisie, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en het Trimbos-instituut werken in dit project samen en geven begeleiding aan de projectgroepen van Hoorn en Koggenland.

Door gebrek aan aansluiting bij de wijk komen mensen met psychische kwetsbaarheid of andere kwetsbaarheid in een sociaal isolement. Vaak is er sprake van (zelf)stigma en dit is een belangrijke reden dat mensen met een (psychische) kwetsbaarheid of beperking moeizaam hun plek vinden in de wijk. Door gebrek aan aansluiting ontstaan leefbaarheidsvraagstukken in een wijk, denkend aan inwoners die worstelen met veiligheidsgevoelens of het hebben van irritaties naar elkaar. Het bestrijden van stigma's en het vinden van aansluiting bij netwerken en activiteiten in de eigen woonomgeving vergt een actieve inzet. In het project staat de vraag centraal: hoe kun je inclusie bevorderen en de verbondenheid tussen de inwoners onderling vergroten? Bewustwordingsbijeenkomsten voor en met professionals, vrijwilligers en bewoners onder leiding van MIND zijn een belangrijk onderdeel van Welkome Wijk.

Er zijn zes bijeenkomsten gegeven, waarvan 5 online en we hebben 40 mensen bereikt. Het Trimbos instituut heeft onderzoek gedaan naar het project en de werkzame en niet-werkzame elementen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat deze drie groepen de bijeenkomsten als waardevol en positief hebben ervaren. Het heeft hen geholpen in het (opnieuw) bewust zijn van wat (zelf)stigma doet en wat je kan inzetten om contact kan maken met iemand met een psychische kwetsbaarheid. De koppeling met ervaringsdeskundigen en voorbeeldcasuïstiek werd als een grote meerwaarde en zelfs als indrukwekkend ervaren. Door van ervaringsdeskundigen te

horen wat zij voelen, ervaren en wenselijk vinden, komen bewoners tot het inzicht dat het belangrijk is om niet de andere kant op te kijken of iemand te negeren. Het heeft kennis en bewustzijn opgeleverd, wat men een eerste stap noemt naar een vervolg. We onderzoeken wat de mogelijkheden zijn tot borging binnen onze regio.

4. FINANCIËN

In dit hoofdstuk worden de financiële resultaten van het jaar 2021 beschreven. De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening, die voorzien is van een goedkeurende accountantsverklaring. In bijlage I staan de inkomsten, uitgaven en het verloop van de bestemmingreserve voor het budget kwetsbare inwoners betrekking hebbende op het boekjaar 2021.

4.1 Financiën 2021

Rijksinkomsten

Voor 2021 heeft Hoorn, als centrumgemeente voor beschermd wonen, een rijksuitkering ontvangen van 9,9 miljoen euro. Deze uitkering is 3 miljoen euro lager dan vorig jaar. Dat komt door de overgang van Beschermd Wonen cliënten vanuit de Wmo naar de WLZ.

Voor 2021 is een rijksbijdrage van 2,8 miljoen euro ontvangen via de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang. Dit is gelijk aan 2020. Ten opzichte van de septembercirculaire 2021 is de uitkering over 2021 0,5 miljoen hoger. Dit komt omdat het Rijk de gemeenten compenseert voor de meerkosten als gevolg van de corona pandemie.

De totale rijksinkomsten over 2021 komen daarmee gezamenlijk op 12,7 miljoen euro.

Overige inkomsten

De eigen bijdragen voor Beschermd Wonen van cliënten bedroegen in 219.000 euro over 2021. Dit is ruim 400.000 euro lager dan in 2020, en wordt veroorzaakt door de overgang van cliënten naar de WLZ.

Uitgaven 2021

De uitgaven in 2021 bedragen 11 miljoen euro. Dit zijn onder andere kosten voor: zorg in natura (ZIN), persoonsgebonden budgetten (PGB's), de maatschappelijke opvang, diverse projecten uit 2020 en uitvoeringskosten. Deze uitgaven zijn 2,4 miljoen euro lager dan vorig jaar, dit komt door de overgang van cliënten naar de WLZ.

Het financiële resultaat (verschil tussen werkelijke uitgaven en inkomsten) over 2021 is uitgekomen op 2 miljoen euro positief. Dit is hoger dan we in de najaarsbijstelling verwacht hadden en komt voornamelijk door de extra rijksbijdragen voor de corona pandemie, die in de decembercirculaire 2021 vrijgegeven zijn. Ook is een deel van de uitvoering van projecten doorgeschoven naar 2022.

4.2 Bestemmingsreserve

Voor- en nadelen op de budgetten van de kwetsbare inwoners worden verrekend met de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve. Het saldo van de bestemmingsreserve wordt afgebouwd naar een omvang van 10 procent van het regionaal budget in 2021 en 5 procent in 2022. Dit is conform raadsbesluit eind 2019/begin 2020 (afhankelijk per gemeente).

Op 1 januari 2021 bedroeg de reserve 2,3 miljoen euro. Dit was na uitbetaling aan de regiogemeenten om de hoogte van de reserve eind 2020 terug te brengen naar 15 %. Bij de jaarrekening 2021 wordt het saldo van de reserve teruggebracht naar 10 procent van het regionale budget. Na toevoeging van het positieve resultaat over 2021 wordt er totaal 3,1 miljoen euro onder de gemeenten verdeeld.

Na afloop van 2021 zijn de resultaten over 2021 verrekend met de reserve. Dit geldt voor zowel de storting van het resultaat als de onttrekking voor verrekening met de gemeenten.

Na 2022 is de hoogte van de reserve nog maximaal 5% van de inkomsten. Het verschil tussen de werkelijke stand en die 5% van de inkomsten wordt bij de jaarrekening 2022 naar rato van inwoneraantal verdeeld over de gemeenten.

4.3 Prognose 2022 en verder

Met ingang van 2021 is een uitname vanwege cliënten die doorstromen naar de Wet Langdurige Zorg verwerkt in de budgetten. De rijksinkomsten worden hierdoor naar beneden bijgesteld. Aan de andere kant zullen ook de uitgaven met ongeveer hetzelfde bedrag dalen. Hoe één en ander structureel uitpakt, zal nog moeten blijken. Dit wordt door het Rijk gemonitord en we houden zelf uiteraard ook een vinger aan de pols.

We verwachten de komende jaren voldoende middelen te ontvangen om onze taken uit te blijven voeren.

BIJLAGE I – Financiële overzichten

Peildatum: Juni 2022

Budgetrapportage Inkomsten		Begroot 2021		Werkelijk 2021		Verschil begroot - werkelijk
Beschermd wonen: Eigen bijdrage	€	390.600	€	219.232	€	-171.368
DU Beschermd Wonen dec.circ. 2021	€	9.864.033	€	9.918.055	€	54.022
DU MO-VB-OGGZ dec.circ. 2021	€	2.292.651	€	2.811.122	€	518.471
Totaal inkomsten	€	12.547.284	€	12.948.409	€	401.125

Budgetrapportage Uitgaven		Begroot 2021		Werkelijk 2021		Verschil begroot - werkelijk
Beschermd wonen: ZIN	€	6.081.860	€	6.050.149	€	31.711
Beschermd wonen: PGB	€	700.000	€	851.735 *	€	-151.735
Maatschappelijke opvang	€	2.645.065	€	2.309.631	€	335.434
Oggz-verslaving	€	996.491	€	809.824	€	186.667
Overige kosten BW/MO**	€	2.096.007	€	953.924	€	1.142.083
Totaal uitgaven	€	12.519.423	€	10.975.263	€	1.544.160

Saldo werkelijke inkomsten – werkelijke uitgaven

€ 1.973.147 ***

* Werkelijke PGB uitgaven die betrekking hadden op 2021 bedroegen € 744.000. Het meerdere van € 107.735 betreft afrekeningen uit eerdere jaren. Daarmee komen de totale PGB uitgaven in 2021 op € 851.735,-.

** Onder overige kosten BW/MO vallen o.a. kosten voor overlopende projecten uit 2020, extra maatregelen 2021 en uitvoeringskosten.

*** Dit is het werkelijke resultaat over 2021 (kosten-inkomsten), en is het bedrag wat toegevoegd wordt aan de reserve BW/MO.

Verloop reserve BW en MO/VB/OGGz

Reserve BW/MO		2021
Stand 01-01-2021	€	2.373.703
<u>Storting:</u>		
Resultaat 2021	€	1.973.147
Stand 31-12-21 na resultaat	€	4.346.850
<u>Onttrekking:</u>		
Uitbetaling gemeenten	€	3.073.932
Stand reserve per 31-12-2021	€	1.272.918

Uitbetaling overschot reserve 2021 per gemeente:

Gemeente	Inwoners 1-1-2021	Inwoners in %	Saldo 2021
Drechterland	19.838	9,3%	€ 285.876
Enkhuizen	18.637	8,7%	€ 267.432
Hoorn	73.619	34,4%	€ 1.057.432
Koggenland	22.940	10,7%	€ 328.911
Medemblik	45.165	21,1%	€ 648.600
Opmeer	12.009	5,6%	€ 172.140
Stede Broec	21.743	10,2%	€ 313.541
Totaal	213.951	100,0%	€ 3.073.932

BIJLAGE II – Afkortingenlijst

BCT	Brede Centrale Toegang
BW	Beschermd wonen
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
JW	Jeugdwet
MO	Maatschappelijke opvang
OGGz	Openbare geestelijke gezondheidszorg
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
Vb	Verslavingsbeleid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Wlz	Wet langdurige zorg
WvGGZ	Wet verplichte GGZ
ZIN	Zorg in Natura
Zvw	Zorgverzekeringswet